

Sygn. akt **II AKa 8/13**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lutego 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Grzegorz Chojnowski
Sędziowie:	SA Piotr Brodniak SA Stanisław Stankiewicz (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Emilia Biegańska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Zdzisława Rynkiewicza

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2013 r. sprawy

M. Z.

oskarżonej z art. 310 § 1 k.k. w zw. z art. 310 § 3 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zb.
z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

z powodu apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp.

z dnia 27 listopada 2012 r., sygn. akt II K 158/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie III w ten sposób, że jako podstawę prawną rozstrzygnięcia o orzeczeniu przepadku weksla in blanco przyjmuje art. 316 § 1 k.k.,

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. B. K. kwotę 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych z VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oskarżonej M. Z. przed Sądem Apelacyjnym,

IV. zwalnia oskarżoną w całości od ponoszenia kosztów postępowania odwoławczego.

Stanisław Stankiewicz Grzegorz Chojnowski Piotr Brodniak

Sygn. akt **II AKa 8/13**

UZASADNIENIE

M. Z. została oskarżona o to, że:

w styczniu 2012 r. w D., będąc pracownikiem Banku (...), w celu uzyskania dla innych osób kredytu od banku, podrobiła w celu użycia za autentyczne, a następnie przedłożyła Bankowi (...) tak podrobione dokumenty w postaci:

- załącznika do wniosku o udzielenie kredytu, oświadczenia o poddaniu się egzekucji dla świadczeń pieniężnych, oświadczenia o poddaniu się egzekucji na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego, informacji o skutkach złożenia oświadczenia o poddaniu się egzekucji na podstawie art. 97 Prawa bankowego oraz dokumentu uprawniającego do otrzymania sumy pieniężnej w postaci weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową, na których to podrobiła podpisy K. G., a nadto

- oświadczenia majątkowego wnioskodawcy/poręczyciela, na którym podrobiła podpis Z. G. i K. G., a nadto

- umowy kredytu inwestycyjnego, na której podrobiła podpisy K. G., a na stronie 1 i 2 tejże umowy również nieczytelny podpis, tzw. parafę, Z. K., czym działała na szkodę (...) SA, przy czym czyn ten stanowi wypadek mniejszej wagi,

tj. o czyn z art. 310 § 1 k.k. w zw. z art. 310 § 3 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wlkp. wyrokiem z dnia 27 listopada 2012r. sygn. akt II K 158/12 orzekł następująco:

I. Oskarżoną M. Z. uznał za winną popełnienia zarzucanego jej czynu, tj. przestępstwa z art. 310 § 1 k.k. w zw. z art. 310 § 3 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to w myśl art. 11 § 3 k.k., na podstawie art. 310 § 1 i 3 k.k. w zw. z art. 60 § 1 i § 6 pkt 2 k.k. i art. 33 § 1-3 k.k. i wymierzył jej karę 2 lat pozbawienia wolności i karę grzywny w wysokości 60 stawek dziennych po 10 zł każda,

II. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec M. Z. warunkowo zawiesił tytułem próby na okres 3 lat,

III. na podstawie art. 44 § 2 k.k. orzekł przepadek dowodów rzeczowych ujętych w wykazie nr 1/107/12 pod pozycjami 1-6,

IV. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. B. K. kwotę 738 zł. tytułem udziału obrońcy z urzędu,

V. zwolnił oskarżoną od ponoszenia kosztów i opłat w sprawie obciążając nimi Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł prokurator, który zaskarżył go na niekorzyść oskarżonej w zakresie kary, w części dotyczącej orzeczenia o przepadku dowodów rzeczowych.

Na podstawie art. 438 pkt 1 k.p.k. prokurator zarzucił wyrokowi obrazę prawa materialnego tj. art. 44 § 2 k.k. polegającą na wskazaniu go jako podstawy prawnej orzeczenia przepadku przedmiotu pochodzącego z przestępstwa w postaci podrobionego weksla in blanco, w sytuacji gdy zastosowanie tego przepisu jest wyłączone normą szczególną zawartą w art. 316 § 1 k.k., która to prawidłowo winna być wskazana jako podstawa orzeczonego, względem tego przedmiotu, środka karnego.

Autor apelacji w konkluzji wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez wskazanie, iż podstawę orzeczonego przepadku weksla in blanco jest art. 316 §1 k.k.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wniesiona przez prokuratora zasługiwała na uwzględnienie i stąd skutkowałą zmianą wyroku w zaskarżonej części, tj. dotyczącej orzeczenia o środku karnym w postaci przepadku dowodów rzeczowych.

Na wstępie należy zwrócić uwagę na istotę zakresu kontroli odwoławczej. Mianowicie zgodnie z treścią art. 433 § 1 k.p.k. sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach środka odwoławczego, a w zakresie szerszym o tyle, o ile ustawa to przewiduje. O tym zatem, jakie są granice rozpoznania sprawy decyduje sama treść złożonego

środka odwoławczego, która określa zakres zaskarżenia, czyli te składniki orzeczenia sądu I instancji, które są przez skarżącego kwestionowane.

W tym miejscu należy również wskazać, że w sytuacji gdy skarżący zakwestionuje w swoim środku odwoławczym choćby tylko jedno rozstrzygnięcie w przedmiocie kary, to i tak uważa się, że zaskarżone zostały wszystkie rozstrzygnięcia dotyczące kar i środków karnych zawarte w wyroku (§ 2 art. 447 k.p.k.). Ratio legis domniemań z art. 447 § 1-2 k.p.k. odwołuje się do podziału wyroków na podstawie kryterium zdolności poszczególnych jego części do samodzielnego uprawomocnienia się. Skoro bowiem zaskarżenie orzeczenia w części powoduje uzyskanie cechy prawomocności w pozostałej części, to funkcja cytowanego przepisu sprowadza się m.in. do uniemożliwienia uprawomocnienia się rozstrzygnięć co do niektórych nie zaskarżonych części wyroku dotyczących kary lub środków karnych, gdy z powodu zaskarżenia nieprawomocne pozostają określone rozstrzygnięcia dotyczące kary. Orzeczenia o karach i środkach karnych stanowią bowiem pewną całość, poszczególne rozstrzygnięcia są ze sobą w sposób racjonalny i logiczny powiązane (por. P. Hofmański, Horyzontalna prawomocność części wyroku, s. 13-14). Prawidłowe zastosowanie art. 447 § 1-2 k.p.k. wyklucza zatem możliwość uchylecia orzeczenia tylko co do wymierzonej kary lub jednej z kar, z utrzymaniem w mocy co do pozostałych kar lub środków karnych. Trzeba także przypomnieć, że domniemania przewidziane w § 1 i 2 art. 447 k.p.k. nie działają w kierunku przeciwnym wobec deklarowanego w cytowanym przepisie. Jeśli zatem zaskarżono wyrok jedynie w części dotyczącej kary lub innych prawnych konsekwencji uznania sprawcy za winnego przypisanego mu przestępstwa, uchylenie lub zmiana tego orzeczenia w części dotyczącej winy dopuszczalne są tylko w razie stwierdzenia bezwzględnych przyczyn odwoławczych. Analogicznie zaskarżenie orzeczenia np. co do jednego spośród orzeczonych środków karnych nie upoważnia do uchylecia lub zmiany rozstrzygnięć dotyczących kary lub innych środków karnych, chyba że zachodzą bezwzględne przyczyny odwoławcze.

Oskarżyciel publiczny zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 27 listopada 2012 r w sprawie II K 158/12 wyłącznie w części dotyczącej orzeczenia o karze, a ściśle środka karnego w postaci przepadu dowodów rzeczowych, nie kwestionując tym samym rozstrzygnięć co do winy sprawcy oraz kary zasadniczej i pozostałych środków karnych. W takiej sytuacji przekroczenie granic apelacji możliwe jest zatem wyłącznie w oparciu o szczególne przepisy wskazane w ustawie, a w przedmiotowej sprawie są to art. 439 § 1 k.p.k. i art. 440 k.p.k. Jedynie zatem przez pryzmat tych ostatnich przepisów sąd odwoławczy był uprawniony do kontroli zapadłego wobec oskarżonego wyroku.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie nie występują żadne z tzw. bezwzględnych przyczyn odwoławczych, enumeratywnie wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. ani też nie ma podstaw do uznania, że przypisanie oskarżonemu winy w takim zakresie jak uczyniono to w zaskarżonym wyroku, jest rozstrzygnięciem rażąco niesprawiedliwym w rozumieniu art. 440 k.p.k. Sąd I instancji zgromadził kompletny materiał dowodowy pozwalający na ostateczne rozstrzygnięcie niniejszej sprawy. Zaprezentowane w pisemnych motywach wyroku analiza tego materiału oraz ocena poszczególnych środków dowodowych są w pełni przekonywujące i jasno odpowiadają na pytanie dlaczego taki, a nie inny wyrok zapadł. W szczególności Sąd meriti poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, opierając się w przeważającej mierze na dowodach bezpośrednich, obiektywnych, w tym wyczerpujących wyjaśnieniach oskarżonej M. Z., która przyznała się do popełnienia zarzucanego jej czynu, relacjach świadków Z. R., J. R., K. G., Z. G., Z. K. oraz załączonych dokumentów w postaci umowy, protokołu, ekspertyzy i innych. Reasumując tej ocenie dowodów, utrzymanej w granicach gwarantowanych zasadą wyrażoną w art. 7 k.p.k., nie można zarzucić ani dowolności, ani błędów, czy też uchybień, stąd Sąd Okręgowy na podstawie tak zgromadzonego i ocenionego materiału dowodowego wyprowadził całkowicie słuszne wnioski zarówno co do winy oskarżonej M. Z. w zakresie popełnienia przypisanego jej czynu, jak i subsumcji prawnej jej zachowania pod wskazane przepisy prawne.

Nie budzi także jakiegokolwiek zastrzeżeń wymiar orzeczonej wobec oskarżonej kary pozbawienia wolności, wysokość wymierzonej grzywny, a także zasadność zastosowania środka probacyjnego w postaci warunkowego zawieszenia kary, albowiem po pierwsze skarżący nie kwestionował trafności rozstrzygnięć w tym przedmiocie, a po wtóre rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy w pisemnych motywach wyroku wskazał jakie okoliczności potraktował w stosunku do oskarżonej obciążająco oraz jakich dopatrył się okoliczności łagodzących i czym kierował się wymierzając

sprawcy określone sankcje. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zawarta w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku ocena stopnia społecznej szkodliwości czynu przypisanego M. Z. jest jak najbardziej trafna i zasługuje na aprobatę, gdyż w odpowiedni sposób uwzględnia ona wszystkie elementy, o których mowa w definicji legalnej z art. 115 § 2 k.k. W tym zakresie w pisemnych motywach wyroku prawidłowo zaakcentowano rodzaj i charakter naruszonych dóbr oraz rozmiar ujemnych następstw przestępnego zachowania. Analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku pozwala również na stwierdzenie, iż wymierzając karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres lat 3, Sąd ten należycie uwzględnił także okoliczności przemawiające na korzyść oskarżonej, tj. dotychczasową niekaralność, przyznanie się do winy, wyrażenie żalu i skruchy oraz pozytywną opinię w miejscu zamieszkania. Jest to zatem kara sprawiedliwa, adekwatna, spełniająca cele zapobiegawcze i wychowawcze, a przy tym respektująca wymagania w zakresie prewencji generalnej. Brak jest tym samym podstaw do jakiegokolwiek ingerencji w rozstrzygnięcia zawarte m.in. w punktach I i II zaskarżonego wyroku.

Ustosunkowując się do istoty zawartego w apelacji prokuratora zarzutu, dotyczącego środka karnego w postaci przypadku przedmiotu pochodzącego z przestępstwa – weksla in blanco, należy uznać, iż w pełni zasługuje on na uwzględnienie. Sąd Okręgowy wydał bowiem zaskarżony wyrok w części dotyczącej powyższego przypadku z obrazą przepisów prawa materialnego, mającą istotny wpływ na jego treść. Uchybienie, którego dopuścił się Sąd meriti sprowadzało się do wskazania przepisu art. 44 § 2 k.k., jako podstawy prawnej orzeczenia przypadku przedmiotu pochodzącego z przestępstwa w postaci podrobionego weksla in blanco, w sytuacji gdy zastosowanie winna mieć norma szczególna przewidziana w art. 316 § 1 k.k. Aczkolwiek art. 44 k.k. jako całość zawiera ogólną regulację przypadku przedmiotów, jednakże nie stanowi normy kompleksowej. Umieszczony bowiem w rozdziale XXXVII kodeksu karnego przepis art. 316 k.k. zawiera szczegółową regulację instytucji przypadku w odniesieniu do przedmiotów określonych w przepisach rozdziału „Przestępstwa przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi” – art. od 310 do 315 k.k. Z kolei zgodnie z regułami wykładni uznać należy, że relacja pomiędzy przepisem wyrażającym normę ogólną (art. 44 k.k.) a przepisem szczególnym (art. 316 k.k.) jest taka, że norma ogólna zostaje wyłączona tylko w takim zakresie, w jakim pokrywa się z regulacją wyrażoną w przepisie szczególnym.

Słuszne były także uwagi apelującego odnoszące się do przytoczonej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku argumentacji, wskazującej na poglądów glosatorów (patrz T. Fołta, A. Mucha, glosa do wyroku SA w Krakowie z dnia 17.04. 2003 r., II AKa 2/2003), którzy podnosili m.in., iż orzeczenie przypadku podrobionego (przerobionego) weksla, chociaż prawidłowe z punktu widzenia unormowań prawa karnego, może nie być słuszne z punktu widzenia całokształtu przepisów prawa cywilnego czy gospodarczego. Skoro jednak w przedmiotowej sprawie za podstawę wymiaru kary przyjęto art. 310 § 1 k.k., to w konsekwencji należy stwierdzić, że podrobiony weksel aczkolwiek był przedmiotem pochodzącym z przestępstwa, to nadto służył także do popełnienia przestępstwa przypisanego oskarżonej i stąd, na podstawie art. 316 § 1 k.k., należało orzec jego przepadek

Reasumując, prokurator trafnie podniósł w apelacji, że w przypadku skazania sprawcy za czyn z art. 310 § 1 k.k. materialnoprawną podstawą orzeczenia przypadku podrobionego środka płatniczego – w tym wypadku weksla in blanco (ale też innego dokumentu uprawniającego do otrzymania sumy pieniężnej, środka płatniczego albo pieniądza) winien być przepis art. 316 § 1 k.k. jako przepis szczególny, a nie przepis art. 44, który wyraża normę ogólną (vide wyrok SA w Krakowie z dnia 17.04.2003 r., II AKa 72/03, KZS 2003/5/38, Prok. i Pr. 2003/11/19). Z kolei pominięcie w zaskarżonym wyroku wyżej wymienionego przepisu prowadziło do rażącego naruszenia prawa materialnego, co miało oczywisty wpływ na treść orzeczenia. W przypadku zaś pozostałych dokumentów stanowiących dowody rzeczowe w przedmiotowej sprawie, uznając iż pierwszoplanową rolę było posłużenie się nimi do popełnienia przestępstwa, trafne było orzeczenie ich przypadku na podstawie art. 44 § 2 k.k.

Mając na uwadze zaprezentowane we wcześniejszych akapitach rozważania oraz uwzględniając wszystkie ujawnione w sprawie okoliczności, jako zasadny należało zatem ocenić postulat apelującego o zmianę zaskarżonego orzeczenia (art. 437 § 2 k.p.k.) poprzez wskazanie, iż podstawę prawną rozstrzygnięcia o orzeczeniu przypadku weksla in blanco jest art. 316 § 1 k.k. W pozostałej zaś części zaskarżony wyrok jako trafny i słuszny utrzymano w mocy.

Z kolei wyznaczonemu z urzędu obrońcy M. Z., przyznano zwrot kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej przed Sądem Apelacyjnym, zaś ich wysokość uwzględnia regulację przewidzianą w § 2 ust. 3 oraz § 14 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).

Wreszcie uwzględniając obecną sytuację rodzinną i majątkową oskarżonej, a nadto kierując się względami słuszności, w oparciu o treść art. 634 k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 k.p.k. i art. 17 ust 1 i 2 ustawy z dnia 23.06.1973r. o opłatach w sprawach karnych zwolniono ją w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.